

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: 1 kor. 50 fill. Vidéken: 1 kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .		Felelős szerkesztő: III. MÓRICZ PÁL. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
--	--	---	--

Az új szervezet.

Fizetési aránytalanságok a városnál.

Debreczen városának új szervezeti szabályzata már elkészült valahogy, hosszú évek vajadásai után, de még a javaslat nem készült el. A fizetésrendezésről nem sokat tárgyaltak, de a javaslat már készen van. Az is a legnagyobb hibája a javaslatnak. Látszik rajta, hogy hevenyészett és az, hogy a javaslat készítője minden igyekezetét arra fordította, hogy a közgyűlés előtt bebizonyítsa, hogy a fizetés-emelés tulajdonképpen tetemes megtakarítást jelent, mert az évi fizetéssel alkalmazottaknál 8.975 korona és 10 fillért, a napdíjasoknál pedig 19.016 korona 58 fillért, összesen 27.991 korona 68 fillért fog a város megtakarítani.

Sajnos, ezt a látszatot nagyon könnyű lesz a javaslat ellenzőinek lerontani, mert a sok, eddig is betöltetlen állásra előirányzott fizetéseket is beszámították, már pedig az eddig is

megtakarítást képezett, így pl. az évek óta be nem töltött két tanácsnoki állás javadalmazása. Ezen összegeket eddig a nyugdíjalaphoz csatolták, mint minden megüresedett és be nem töltött (vacans) állás javadalmazását. A nyugdíjalapot ezután a házipénztár jövedelméből kell kiegészíteni.

Sajnos, a javaslatban nincs általános fizetésemelésről, a végleges rendezésről pedig egyáltalában nincs szó, csak — kivételekről, pedig az egész vonalon fel kellene emelni a piacz és a lakás drágulása arányában a fizetéseket és lakás-pénzeket. A fizetés és lakásbér rendezését pedig nem fent, az amugy is türethetően javadalmazott tisztviselőknél kellene kezdeni, hanem a legkisebb javadalmazásu alkalmazottaknál, akiket legjobban sújtanak a roppantul megsulyosodott, megéihetési viszonyok. Ezeket kell segíteni első sorban, mert ezek szorultak rá legjobban.

Nem azt mondom ezzel, hogy a főbb tisztviselők fizetését ne emeljék,

sőt emeljék, de aránylag sokkal inkább emeljék a legrosszabbul javadalmazottakat. Ezért kell a fizetésrendezést alulról kezdeni és ezért helytelen a fizetésemelést felülről kezdeni, mert éppen azok nem kapnak semmit, a kik nem a ranghoz méltóbb megéihetésért, hanem a mindennapi kenyérért és csak az emberséges módon való tengésért küzdenek. Mert azt nem foghatja rá senki a polgármesterre, hogy kenyéren és vizen tengődött, de tudja mindenki, hogy a kisebb javadalmazásu, nagy családu alkalmazottak nélkülöznek és folyton panaszkodtak is, rimázkodtak is a fizetésjavításért. Ime, ők nem kapnak semmit, a polgármesteri állás javadalmazását pedig, holott ő sohasem panaszkodott, 2176 koronával emelni akarják.

Mig a tanácsnokok 600 korona lakbérét, ami igazán kevés is, 1000 koronára akarják emelni, addig a rendőrbiztosok 200 korona lakbérét egyetlen fillérrel sem. Hát igazságos, méltányos dolog ez? Hiszen 200 koronáért

A régi debreczeni magyar kereskedőkről.

A „Századok“ most megjelent füzetében beható megismerésére ment meg dr. Takács Sándor k. gyesrendi tanár tollából egy városunk múltjával foglalkozó munkáról, melynek címe „Debreczen a török uralom végén. A város háztartása 1662—1692. között.“ Takács Sándor egyike a régi magyar gazdasági élet legbuzgóbb kutatóinak s így nála hivatalosabb író aligha vehette volna bírálat alá a Történelmi Társulat közlönyében ezt a gazdaságtörténelmi tanulmányt. A tudós professzor egyúttal ama monográfus írók eljárását is kritika tárgyává teszi, akik rendszerint megelégszenek az illető helyhez kötött politikai és hadi események úgy ahogy való kibővíésével s bár mavek igen nagy terjedelműek, sokszor épen a legfontosabb kérdésekben szücszavak és hiányosak. Ilyenek tartja Pozsony városnak Ortvay és Debreczennek Szücs István által írott több kötetes, különben igen becses monográfiáit. Utóbbi — ugymond — épen a legfontosabb kérdést, Debreczen városának gazdaságtörténetét, gazdasági életének hatását és eredményét igen hézagosan és felületesen

írta meg. Fogalma sem volt arról, hogy Debreczen gazdasági tevékenységéről és országos jelentőségű kereskedelméről elsőrangú írott emlékeket őriznek a bécsi udvari kamarai, a nürnbergi kerületi, a nürnbergi meg augsburgi városi levéltárakban. E sorok írójára még a müncheni állami levéltár iratai között is sok becses anyagot talált Debreczen vidékének állattenyésztésére vonatkozólag. Mondanunk sem kell, hogy magának Debreczen városának levéltára is igen gazdag az offéle adatokban. Egyszóval a meglévő emlékek alapján Debreczen város gazdasági és kereskedelmi életéről oly képet lehetne alkotni, mely nagyot lendítene eddigi ismereteinken s egy csapással semmivé tenni azon rég elkopott felfogást, hogy a magyarban nem volt hajlandóság és tehetség a kereskedelemre és ipari tevékenységre.

Ilyen bevezetés után tér át Takács Debreczennek törökvilágbeli háztartása méltatására. E munka szerzője — így ír róla — hamar felfedezte Szücs monographiájának hiányait, mert időnként közre bocsátott cikkeiben folyton azokat a kérdéseket fejtegette és tisztázta, amelyeket Szücs homályosságban hagyott. Hamar rájött, hogy Debreczen

múltjának igazi jelentőségét a város lakóinak gazdasági és kereskedelmi tevékenységében kell keresnünk s bebizonyította, hogy a legmagyarabbnak mondott Debreczen lakosságának tulnyomó része nem állattenyésztéssel, s nem is földmíveléssel, hanem iparral és kereskedéssel foglalkozott kiváló; ipara s messze kiterjedt kereskedelme szerezte Debreczennek azt a gazdagságot, amilyenhez foghatóval kevés városunk dicsekedhetett. A szerzőnek Debreczen múltjáról írt dolgozatai között terjedelmére legnagyobb, értékére nézve legbecsesebb a város háztartásáról (1662—1692) szóó munkája. Igen szerencsésen választotta meg a kort is, mert ez az idő, a török uralom vége Debreczen történetében a legsomorubb ugyan, de egyúttal a legtanulságosabb. A bíráló a könyvnek második részét mondja becsesebbnek, amely a város jövedelmeiről szól. Szerinte a szerző nagy gondnal mindent összegyűjtött, hogy Debreczen város háztartásáról, erőforrásairól és jövedelmeit hajtó tényezőiről világos és kimerítő képet rajzolhasson. Mindenütt a városi levéltár kihasználatlan forrásai alapján dolgozik, de az egykoru török és magyar irodalom idevágó munkáinak figyelembe

Glück Ede

legnagyobb czipő áruházában óriási választék legjobb minőségű férfii-
női- és gyermek-czipőkben, kalap, fehérnemű és divat-czikkben mesés
olcsó árak mellett Piacz- és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szemben.

Budapesti koronás áruház

Piacz-utca 7. Vecsey-palota e napokban megnyílik.

még két lóra való istálót sem kapni Debreczenben! Hogy kapjon hát akkor embernek való lakást az a szegény családostisztviselő?

Ez a javaslat így meg nem állhat, bár van sok elfogadható kivétele is. A fizetéseket az egész vonalon rendezni és emelni kell. A város érdeke követeli ezt, mert csak jól fizetett tisztviselők végezhetnek jó és becsületes munkát, a nyomor, a züllés és bűn útjára vezet. Nem kell papirosan kimutatott fizetésektől lépni a közgyűlés elé, hanem nyílt őszinteséggel bevallani a türethetetlen állapotokat és akkor, ha 50.000 koronába kerül is a fizetésrendezés, a közgyűlés nem fog kitérni előle, mert a jól fizetett tisztviselői kar behozza azt kamatostól a város közönségének.

Rostkowitz Arthur.

Politikai híreink.

Budapest, május 19.

A helyzet.

A legnagyobb feltűnést Apponyi Albert gróf elutazása keltette, Apponyi gróf Burián közös pénzügyminiszter megérkezésekor hirtelen utazásra szánta el magát és csak akkor jön vissza, ha a tárgyalásokat már befejezték és Burián visszament Bécsbe. Hogy ez az utazás nem a véletlen műve és nincsen célzatosság nélkül, senki sem tagadja, még maga Apponyi gróf sem, aki azzal mentette ki magát, hogy Burián Kossuthal tárgyal, ő reá nincsen semmi szükség. Akik ismerik Apponyit, tudják, hogy azért ment el olyan hirtelen, mert szabad kezet akar, nem akarja, hogy az olesón megkötött békeért őt okolhassák.

vételével. Mondani valót részletesen, élénken és érdekesen adja elő. Világos képet rajzol a város háztartásáról a török és német uralom alatt s noha e téren az uttörés nehézségeivel kellett küzdenie, annennyire forrásai engedték, — derek és értékes munkát végzett.

Az igazságos, élesszemű kritikus nem hallgatja el kifogásait sem; de azt mondja erre nézve, hogy ez nem a szerző hibájából vagy tévedéseiből, hanem egyedül forrásai elégtelenségéből és egyoldalúságából következnek.

Ezért nem tárja fel kellőleg e munka a hódoltság korabeli Debreczen gyarapodásának és vagyonosodásának okait és mozgató erőit. A földmívelés és állattenyésztés a város roppant terheit bíró gazdagodásának (a török uralom végén) nem volt első rangú tényezője. Maga Zoltai kimutatja, hogy a debreczeniek csak annyi földet műveltek, amennyire a magok élésére szükségük volt. Állattenyésztésükről meg Takács Sándor állíthatja, hogy az a XVII. század második felében erősen hanyatlott. Erre nézve a bécsi és a külföldi levéltárak minden kétséget kizáró bizonyítékokkal szolgálnak. A város gazdagodásának forrása tehát nem lehetett más, mint fejlett ipara és messze kiterjedő kereskedése. Ha tehát — így folytatja tovább Takács Sándor — Debreczen gazdagodását meg akarjuk érteni, közelebről kellene ismernünk iparát és kereskedését.

Mert azt tartják, hogy ha a Burián báró tárgyalásainak nyomán nem is születik meg a béke, de fordulat fog beállni, még pedig már a legközelebbi órákban.

Paktumot akarnak kötni, anélkül, hogy bármit is adnának, nagy kegyesen nem kívánják sem a katonai, sem a gazdasági követelések elejtését, csak „kikapcsolását”, vagyis a többségből megalakul a kormány és se nem ad, se nem kap egyelőre semmit, épen csak a régi alapon megszavaztatja a Házzal a Staatsnothwendigkeiten gyűjtőelne vezetés alá foglalt ujonezmegejlanást és indemnitást.

Ez pedig — azt mondják — meg is lesz. A kabinetben a függetlenségi pártiak nem vesznek részt, de nem állják útját a békés kibontakozásnak, ami alatt az értik, hogy Tiszák végre tönjének el a láthatárról.

Az engedmény: magyar zászló.

Burián István a homo regius korán kelt föl. Még tegnap éjszaka a Nemzeti Kaszinóban kapta meg azt az értesítést, hogy Kossuth Ferencz megérkezett a fővárosba.

Burián reggel nyolcz óra tájban tudakozódott Kossuth lakásán, hogy mikor keresheti föl a koalíció vezérét. Innen azt a választ kapta, hogy Kossuthot az út nagyon elgyötörte és későn feküdt le, tehát csak a délelőtti órákban lesz abban a helyzetben, hogy a király emberét fogadhasssa.

A homo regius erre kikocsizott a városligetbe, ahol gyalogsétát is tett. Majd visszatérva a Hungáriába, átötözködött és elkészült Kossuth Ferencz látogatására.

Erről azonban a szerző nem adhatott világos és kimerítő rajzot, mert a városi levéltár e részben meglehetősen szegény. De különben is Debreczen keresk delmének nyomait nem Debreczenben kell kutatnunk. Már a debreczeni levéltárban olvasható emez 1696. évi határozat is „a bécsi adósság megelőző mindeneket” — világosan Bécsre utal. S csakugyan Bécsben redkivül sok, meglepő és országos jelentőségű adatot találhatunk a debreczeniek minden képzelet felülmúló merész vállalatáról és kiterjedt kereskedelméről. Ugyanezt mondhatjuk a brünni tartományi levéltárról is. A debreczeni kereskedők neveit nem a debreczeni, hanem a határ — harminczadik kimutatásában, azután a bécsi és az auspitzi handgrafok számadásaiban kell keresnünk. Ha mindezeket ismerjük, akkor beszélhetünk arról a nagyarányú s mindenizében magyar kereskedő szellemről; mely a régi debreczeni polgároknak velők született tulajdonságuk volt.

Ezekhez az adatokhoz a szerző természetesen nem juthatott, de csodálatos, hogy nem tárgyalta bővebben a debreczeni sókereskedést, mely épen a török uralom végén országos jelentőségűvé válik. A tiszai részen, Felső-Magyarországon s Magyarországn nyugoti részein is előzőnklik a debreczeni sószekerek a városokat és vásárokat. S mig ez a nagy arányú kereskedés egyrészt a debreczenieknek jelentékeny hasznot hajtott,

A Kossuthal való tanácskozási lényegéről ezt mondják a beavatottak:

A király embere főképpen azt fogja hangsúlyozni, hogy a fölírat tele van általánosságokkal, homályos részekkel és hátsó ajtókkal. Az uralkodó legjobb akarattal sem volt képes megtudni belőle, hogy mit akar tulajdonképen a koalíció. Jelöljenek ki tehát a vezérek maguk közül egy politikust, aki a fejedelem előtt megvilágíthatná a dolgokat.

Kossuth Ferencz viszont arra az álláspontra helyezkedik, hogy a király összeveti a koalíció programját, mert a nála járt politikusok eléggé megvilágították azt. Az ő véleménye szerint olyan miniszterelnök — deignálásfélének csak akkor lenne helye, ha a korona a katonai kérdésekben már nyilatkozott.

Állítólag a homo regius ekkor veszi elő a nagy ágyút; a koncesszió ez: a magyar ezredek magyar zászlót kapnak. A mai nap folyamán még Justh Gyulát is föl keresi a homo regius.

Mi az ujság?

Vilmos császár megint szónokol.

Megint dikcziózott Vilmos császár, de de ezuttal már okosabban, mint a minap, amikor az istenek számát megsaporította. A császár a 145-ik ezred tiszti kaszárnijában a következő beszédet tartotta:

Uraim! Ezredem diszmenete nem volt legkitünőbb, de behunytam szememet, mert elvégre diszmenetelésekkel nem lehet megverni az ellenséget. Ezt bebizonyították a japánok is, akik nem tudnak diszmenetelni, de tudnak harcolni és masirozni.

addig más részt nekik köszönhetjük, hogy az osztrák söt Magyarország legnagyobb részéből kiszorították.

Végül a mi debreczeni görög kereskedőket illeti, akikkel külön fejezetben foglalkozik a könyv, Takács nem tart a szerző azon nézetével, amit a debreczeni jegyzőkönyvek feljegyzéseiből merített, hogy ezek a görög kalmárok igen jelentéktelen szerepet játszottak Debreczenben. Mert a közös pénzügyi levéltárban (Bécsben) megteő kivaltság leveleikből megtudjuk, hogy a gör kath. vállásu debreczeni görög kalmárok maguk választotta bírák alatt élnek, a török és külföldi árukkal még vásárokon kívül is szabadon kereskedhetnek; Lipót szabad vallás gyakorlatot is biztosított részökre s a tokaji görögök is valamennyien a debreczeni görög kompániához tartoztak. Érdekes, hogy ez idegen származásu görögök Takács Sándor forrásai szerint is magyar nevek voltak: Horváth Márton debreczeni görög bíró és Hunyadi Sándor debreczeni görög kalmár (1690).

Ilyen erős volt akkor a debreczeni faj magyarság beolvastó ereje.

Takács így rekeszti be terjedelmes ismertetését: „Hisszük, hogy Debreczen város az ő buzgó és igyekvő fiának alkalmat fog adni, hogy megismerhesse a nagy levéltárak azon anyagát is, amit ezen munkásságában nélkülöznie kellett. Ha ez megtörténik, még sok meglepő és nagy történeti fontosságú dolgot várhatunk az érdemes szerzőtől.”

Eredeti Pilseni sör. „Ős forrás” a Polgári sörfőződéből Pilsenből. Eredeti hordókból csapoltatnak vasárnap reggeltől Márkus Jenő nagy nyári-kert éttermében.

Egyesség a millióra. Nyitráról írják: Id. Zsembery István tudvalevően milliót érő vagyonát a Emkének hagyta. A végrendeletet kiskorú fia, ifj. Zsembery István megtámadta. A Felsőmagyarországi Közművelődési Egylet igazgató választmánya tegnap tartott ülésen egyezséget kötött ifj. Zsembery István gyámjával, hogy a Közművelődési Egylet megelégszik a millió helyett ötvenezer koronával.

Hol született Scharf József? Scharf József a most elhunyt, hírbet tiszászlári volt templomszolga 1840-ben Hajdúnánáson született. Onnét származott el Eszlárra.

Városi közigazgatásunk.

Beszélő számok.

II.

Debreczen város birtokai.

Hajdúámsón község határában 3 tagban összesen 1016 hold és 807 □-öl birtoka van a városnak.

Ebből a jövedelem volt 10 518 kor. 75 fil.
a kiadás 2.960 „ 70 „
tisztá haszon 7.548 kor. 5 fil.

De az igazi haszon ennél jóval kevesebb, mert se a fuvar költség, se az ellenőrzéssel járó idő és egyéb veszteség nincs feltüntetve, mert azt határozott összegben feltüntetni ugy sem lehetne. *Tehát holdanként még 7 koronát sem hoz ez a birtok, ami valóban nevetséges. El kell adni.*

Szovát község határában 4782 hold 46 □-öl birtoka van a városnak.

Ezután befolyt 1904-ben 128.481 kor. — fil.
kiadás 26 944 „ 12 „
tisztá jövedelem 101 536 kor. 88 fil.

Ez a birtok holdanként 21—24 koronát hoz. Ezt is lehetne fokozni.

Debreczeni birtokai után 360 536 korona 93 fillér folyt be a múlt évben. Ezzel szemben a kiadás 59.902 korona 90 fillér, tehát a jövedelem 300 544 korona 3 fillér. Persze a tételek közt jövedelemként szerepel a lovaregylet 290 korona 34 fillér adó-megtérítése is, holott az, hogy *mennyit adott a lovaregyletnek a város, a kiadási rovatan nincs meg. Igaz ugyan, hogy eset-ről esetre szavaz meg a város a lovaregyletnek, bizonyos összegeket, de akár elő is irányozhatná.*

Tulajdon jog elősmérési díjakban csak 1301 koronát, vagyések cím alatt 3246 korona 35 fillér folyt be. Csipp-csupp összegek ezek, de a jövedelmet is fokozni lehetne, mert nevetséges, hogy a fejrtemplom után 800 négyzet öl földért az állam, a nagyerdei dohányárudáért pedig 10 korona folyt be.

Fizetésrendezési képtelenségek.

A város tisztviselőinek a fizetésrendezéséről szólna az a javaslat, amely most nyomtatásban is megjelent, holott fizetésrendezésről szó sincs benne, csak egyesek állásának magasabb javadalmazásáról. A javaslat szerint a polgármesteri állás javadalma 2176, a főjegyzőé 1688 koronával emelkednék, a két árvaszéki ülnöké 1092 kor. 80 fillérrel, a tanácsnokok kapuának 400 koronával több lakáspénzt és háromszor 6 évenként 400—400 korona korpólléket; a városgazda javadalmazása 1800 koronával emeltetnék, még többel, mint a főjegyzőé. *Általában a főbb tisztviselők fizetése tetemesen emeltetnék, a középjavadalmazásuké mér-*

sékeltlen, a kisjavadalmazásuké pedig alig vagy sehogy. Oly szerbeünek az aránytalanságok, hogy a javaslattal — a néhány kivétel leszámításával — *senki sincs megelégedve.* A javaslat sorsa ennél fogva kétségtelen: sőt hisszük, hogy ebben a formában nem is kerülhet a közgyűlés elé az egyhangú visszautasítás veszedelme nélkül. Bizunk benne, hogy még a tanács sem fogadja el, hanem az *általános fizetésrendezés* mellett fog állást foglalni.

Elmaradt ülés. A szervező bizottság pénteken délutánra hirdetett ülése elmaradt, mert a tagok nem jelentek meg határozatképes számban.

Kilencz halott leány & hálóban.

— A penyigei gyilkos tó áldozatai. —

Szatmármegye fehérgyarmati járásban fekszik Penyige kis községe, melynek lakossága szorgalmas és becsületes kálvinista vallású munkás népből áll. Közvetlen a falu tövében huzódik el a Szenke tava, melynek származását sem a régi emberek, sem a történelem, sem a lexikon megmagyarázni nem tudja, de még csak megemlítve sincs sehoh.

Az öregemberek hagyománya szerint ezen tónak egyik mély részén az ugynevezett „döcögő“-n egykor valami templomféle épület volt. Azon a helyen a víz lepadásakor ma is át lehet 150—170 cm. mélységben látni, míg mellette és messze tőle 14—20 méteres mélységű vizek vannak száraz idő esetén is. Ez a tó majdnem minden évben kiveszi áldozatát úgy az ember, mint a házi állatokból. Legtöbbszörre lósztatások alkalmával ló vész bele. Pár év előtt egyik urasági kocsis kocsival, három lóval itatni hajtott bele s egyik ló oly mélyre lépett, hogy a többi lovat, kocsit maga után rántotta és mind a három ló a kocsissal együtt a vízbe fult. Mindez semmi ahhoz, ami e hó 8-án reggel történt.

Buzát tisztítani mentek e tón keresztül egy csónakba 16-an. A csónak kissé folyt, mire egy félkegyelmű fiu kiugrott a csónakból s az anélkül is nagyon megterhelt csónak erre felborult s mind a tizenhatan a viz alá merültek. A partról másik csónakkal segítségükre jöttek, sikerült is nekik ötöt hajuknál fogva kihuzni, kettő pedig kiuszott, de kilencz leány 14—17 évesek a vízbe fultak. A többnyire gazdaemberek leányainak nevét itt megörökítjük: Juhász Giza, Vég Eszter, Varga Borbála, Bodnár Mariska, Besenyei Ida, Kondor Antonia, Szabó Gizella, Székely Ida és Nagy Róza.

A szegény fiatal lányokat nagy hálókkel fogdosták ki, kiterítették a tó szélére s miután a járásorvos és hatóság megjelent a helyszínén, a bánatos szülék oda vitték a koporsókat is számukra s még aznap ugyanonnan

kisérték ki a temetőbe, hol Jakab Antal és Jakab Ernő ev. ref. lelkészek megható bucsuztató beszédet tartottak felettük. A temetőben egy sorban hantolták be a szegény kilencz leányt. Az 5—600 lelket számláló kis községben azóta óriási levertség és szomorúság van.

Olvasóink rovata.

A Csokonai-kert tócsái.

A kevésbé szép Debreczennek egyik szép helye volna a Csokonai kert, ha mély fekvésű utjain tócsák nem volnának. Már egyszer fölemeltük szavunkat legalább a Csokonai ünnepek alatt való rendbehozására. Napos esők járnak, minden környékbeli víz a medenceszerű Csokonai kertben gyűl össze. Vasárnap megkoszorúzzák a testületek a szobrot. Előreláthatólag nagy közönség szorong a sáros földeken. Ugyan díszére válik é az a nemes városnak, hogy az ünnep színhelye a legkiállhatatlanabb, a legizléstelenebb hely lesz a csatakos időben? A főmérnök áldozhatna annyit Csokonai emlékének, hogy még a mai nap folyamán kavicscsal feltölthetné a kert kivájt utait. Mit mond Beöthy Zsolt, az esztetika tanára, erre a nem épen esztetikus állapotra?

Csokonai körli tag.

UJDONSÁGOK.

A Csokonai-ünnepről.

Holnap, vasárnap lesz Csokonaink halálának századéves emlékünnepe. És az ország minden részéből érkező vendégek ma délben és a nagyobb zöm az esti vonattal érkeznek meg. A Budapest felől érkező vendégeket röviden üdvözli is a rendezőbizottság. Azután szállásaikra vonulnak a vendégek és este ösmerkedésre, barátságos vacsorára gyűlnek az Angol-Királynő szálló nagy éttermében.

A magunk részéről is felkérjük a debreczeni háztulajdonosokat, különösen a kik a főbb utcákon laknak, hogy az ünnepi alkalomból zászlózzák fel, díszítsék fel házaikat.

A vasárnapi ünnep lefolyásáról a műsort holnap reggeli lapunkban közöljük; ugyanezen lapszámban néhány alkalmi hasábot és cikket is szentelünk Csokonaink emlékének.

Ünnep a nagytemplomban.

Május 21-én reggeli 9 órakor a nagytemplomban alkalmi egyházi beszédet tart Könyves Tóth Kálmán. S mivel a voltaképeni ünnepség délelőtt 10 órakor veszi kezdetét, nehogy a gyülekezet templomba járó tagjai közül

Üzletáthelyezés miatt

a legújabb tavaszi újdonságok, női és gyermek felöltőkben, nap- és esernyők, blouzok, alsó szoknyák (juponok), gyermek ruhák stb. míg a készlet tart mesés olcsó áron kaphatók **Darvas Testvérek** női- és gyermek felöltők áruházában Debreczen, a **Hungária** mellett. **Az üzlethelyiség kiadó.**

sokan talán az ünrepélyre későn juthassanak el, az istentisztelet úgy lesz beosztva, hogy annak 10 órára vége legyen. A kegyeletes megemlékezést tehát a református egyház sem mulasztja el.

Tisztviselői hitelegylet Debreczenben.

(Hasznos új intézmény.)

A köztisztviselők tartozásainak rendezése s hiteligenyeik megfelelő kielégítése már széles körű mozgalmak tárgyát képezte. Általános baj az, hogy tisztviselőink egy része váltó és egyéb súlyos feltételű adósságokba van merülve, mely tartozásait egyrészt a kamatteher, másrészt a nehéz visszafizetési módok, de legtöbb esetben a kezesség kérésekkel járó viszont kezességekkel eredő számos bajok miatt le nem törlesztheti, hanem mindig mélyebben süllyed az adósságokba.

Az Alföldi takarékpénztár Debreczenben kebelében f. hó 5 én köztisztviselői hitelegylet alakult, melynek célja az, hogy tagjainak 10—20 év alatt egyenlő havi részletekben törlesztendő kötvény kölcsönt nyújtson. Miután a nyújtandó kölcsönök biztosítéka a tagok fizetésén és életbiztosításon fog alapulni, a csoport tagjaitól kezességet nem kíván, a csekély mérvre szorított egyetemleges kezesség pedig az alapszabályok szerint bőségesen képzendő veszteségi tartalék mellett a tagokra nézve terhet nem fog jelenteni.

Az alakuló értekezleten megjelent köztisztviselők az előterjesztett szabályzatot megvitatása után elfogadták, a hitelrészecs csoportot megalakították, — s a kölcsön bíráló választmány tagjait megválasztották.

A hitelegylet, mely Debreczen és vidéke köztisztviselőinek hitelszükségletét remélhetőleg a legkedvezőbbben fogja kielégíteni, már megkezdte működését.

Tíz napig tartó tűz.

Az égő zsarátnokba pusztult lovak.

Még a múlt hét szerdáján, május 11 én gyult ki Lévi Bernát nagy széna-szalmaraktára, amely a hatvan utcai temető mellett, a mester utca végén levő 1625 négyszögöl területen van. Temérdek takarmány égett oda. Az oltásnál a tűzoltók egyike súlyos sérüléseket is szenvedett.

Az egész telep elhamvadt és a tűzoltóság elvonult onnan, *pedig a tűz még nem aludt el akkor.* De erről senki sem győződött meg, ami súlyos mulasztást képez.

Azóta a takarmány-telep tulajdonosa eladta a hamut Ferenczy Elek volt főszolgabírónak, aki a hamut, mely kiválóan alkalmas telekezésre, el akarta onnan szállítani. A kocsi május 19 én kora hajnalban szekérral ment a telepre a hamuért, hogy onnan a gazdája szőlőjébe elhordja. A kocsi belehajtott a legsűrűbb hamuba, amely alatt azonban még tíz nap múltán is izzott a zsarátnok. Mikor a kocsi felvágta a hamu tetejét, a láng felcsapott onnan.

Pár pillanat alatt összerogyott a

a két ló és oda is pusztult az égő zsarátnok közt. A mérgező kocsis látván a veszedelmet, leugrott a kocsiról és elmenekült. Így is összeégette a lábát a zsarátnok, amely még az este is égett.

Bizonyos, hogy itt mulasztásról van szó, mert időközben bizottságilag megállapították a tűzkárt is, a telep pedig elhagyottan állt, a tűzrendészeti óvintézkedéseket pedig elmulasztották. Az ügyben a vizsgálatot megindítják.

Székely Farkas táblai elnök.

Székely Farkast, a debreczeni királyi ítélő tábla országos nevű tanácselnököt is azok között emlegetik, a kik komolyjelöltek a nagyváradi ítélőtábla elnökségére. Erre vonatkozólag a Nagyvárad-ból a következőket olvassuk: A nagyváradi kir. ítélőtábla nagynevű elnöke, Ritoók Zsigmond utódának kinevezésével most foglalkoznak a döntő körök s máris több nevet emlegetnek, ezek közt Székely Farkas debreczeni királyi tábla elnökét, akiről azt írták, hogy jelenlegi minőségében Nagyváradra nevezeteli ki magát. Értesülésünk szerint ez a kombináció nem állhat meg, mert az igazságügyi kormány a nagyváradi bírói kar tagjai sorából szemeli ki a tábla vezetőjét. Jogász körökben elterjedt hír szerint Mihály, kir. táblai tanácselnököt nevezik ki a tábla elnökének.

Régészeti ásatások a Halápon. A városi muzeum bizottsága Oláh Károly kulturtanácsnok elnöklésével tegnap délután elhatározta, hogy a halápi sírmező feltárását a jövő héten, pénteken (május 26-án) kezdi meg a város és Maurer Emil földjén. Az ásatást Maurer Emil szívesen megengedte. A munkálatot felváltva vezetik a bizottság tagjai.

Ésküvő. Kovács László debreczeni bankhivatalnok, aki mint tehetséges dalszerző és ösmeretes f. hó 20-án köt házasságot Hübner Margittal, özvegy Hübner Péterné leányával Baján.

Eredeti Petőfi-levelek. A városi muzeum ereklyegyűjteménye a dr. Kardes Samu gazdag okirattárának felajánlása után, újabb becses ereklyékkel növekedett. Sámy Béla Petőfi Sándornak három eredeti levelét, Markovics Károly Kossuth Lajosnak egy darab eredeti levelét adományozták a városi muzeumnak.

Az újjászervezett szociáldemokrata-párt vasárnap délelőtt 10 órakor, Arany János utca 39 szám alatti körhelyisége udvarán négyülést tart. Napirend: 1. A nagyszablatú küldött beszámolója. 2. Kisgazdák, földmunkások, napszámosok helyzete. 3. Az általános titkos választó-jog és a fokozatos adó.

A cigány lova és a világ. Derekassy Pista orvos doktor jóízű mondásaival sokszor földeríti a világi bajoktól szomorodott halandó embertársait. Az itt következő kis történet is tőle származik.

A cigánykupez lovát adott el. És csak a vásár megkötése után jött reá a vevő, hogy a ló-vak...

Nagy dérral durrall vitte vissza a vaklova a cigánynak és haragosan förmedt rá.

— Hát miért nem mondta kend, hogy vak ez a ló?...

A cigány foghegyről foghegyeset pökött. A zsiros kalap alatt megvakarta bizonyos tarkóját és igazi cigány fölényvel úgy bökte ki:

— Hát magának még esz is hiba?.. Hát nem jobb ennek a seginy lúnak, hogy nem látja est a nyomorult világot?...

Derekassy Pista előadása szerint a tavalyi takarmányszük, száraz esztendőben történt ez a — lusor.

Temetés. Nagy részvét mellett temették el Faragó Ernő máv. ellenőrt pénteken délután. A halottat Wolafka Nándor cz. püspök szentelte be. Utolsó útjára nagyszámu vasutas kísérte ki.

Baleset. Burai Bálint nagyerdő megetti tanyáján Tóth József 18 éves napszámos kukoriczát morzsoló. Munka közben a morzsolóba szorult a balkeze, amelynek két ujját a morzsoló teljesen összezúzta. Beszállították a közkórházba, ahol összezúzott két ujját levágták. A balesetet a saját vigyázatlansága okozta.

Halálozások. Meghaltak: Sebők Mihályné szül. Dávid Juliánna ev. ref. 58 éves. Rozsás Róza ev. ref. 6 napos. Egri Antal ev. ref. 21 éves. Szilágyi Sándor ev. ref. 13 napos. Nagy Sándor ev. ref. 67 éves.

Lóbetegség a Hortobágyon. A város I. állategészségügyi körzetében, a Hortobágyon a lovak közt fellépett a rühkór. A hatóság a zárlatot elrendelte.

Egy 91 éves ezredes séta utja. Az Ellenzék-ből olvassuk: Kolozsvárt él a Mátyás-huszárok egykori parancsnoka, a 91 éves Horváth Ignác ezredes. Az öreg urtól, az ur Isten elvetté a szemé világát, sőt jártányi ereje is alig van. Szelleme azonban friss és szeret bármily nehezen tipegni az éltető napsugárban. Hanem ezt Farkas-utca 27. szám alatt levő lakásának tornácán csak ügyvel hajjal teheti. mert hepe-hupás a talaj kikopott téglá burkolata. A háztulajdonos ev. ref. egyháznak eddig nincs pénze ily extra javításokra. Megtudta ezt Lenárduzzi János beton építési vállalkozó és nyomban 8 zsák cementet küldetett az öreg ezredes séta utjának kikészítésére. Az ereklye muzeum, melyhez erről az értesítés érkezett, most egy szakemberrel elkészítetteti a nagy ezredes séta helyét. Ezzel az ev. ref. egyháznak is szolgálatot tesz a vállalkozó, mert a házat értékesebbé teszi. Meg jegyezzük, hogy Horváth Ignác, eltekintve öreg korától és benulásától jól érzi magát. Kitűnő étvágya van s naponként megiszik egy egy pohárka öreg bort is, melylyel Esterházy Miguel gf., bajtársa és még néhány ismerőse lepi meg az öreg tünnepek alkalmával.

Néprajzi muzeum Debreczenben. A most alakított és vasárnap megnyitandó debreczeni városi muzeumot mi eredetileg néprajzi muzeumnak képzeltük, mert az ereklyéink elhelyezésére ott volna az öreg kollegium gyűjteményes háza. Ámde idáig háttérbe szorult, mondhatni figyelmen kívül maradt az ethnografia, melynek nagy

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmulják a krondorfi és giesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmaztatnak: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégebajok esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve

jelentős kapcsolat irója hiv. következt.

Seem etnografiai munkák és képek me. tartózkod. rafiai muz. kében. Se. a Somogy. zetőivel, f. nácsnokk. eredmény. tette, ho. illetve a muzeum. mig egyr. Szeged a. kapott, a. az egyetl. népeletr. összegy. a gyűjtés. nyezetere. földre s. egész ter. az esetb. hasonló. haladna. lenne a. lakóina. Debrecz. megállap. gyűjtése. ből, ho. mányoz. a szege. s e gaz. kér a m. mas, kü. akit tu. rajzi ki.

É. a népr. kozni. Szeged.

ság apr. és a d. azt a n. sán ujj. A majd. Mar de. róbb a. jük ve. az erd. el az i. kezdőd. kara l.

A ref. kivonu. énekke. retü ü. meg i.

latsá. táncz. e hó. lonba. latság. a me. elköv. Jegye. feltün. is na. neme. van j.

H.

jelentőségére és éppen Debreczennel kapcsolatosan a *Hazánk* egyik cikkírója hívja fel a közfigyelmet, irván a következőket:

Seemayer Vilibald, a Nemzeti Múzeum etnografiai osztályának igazgatója, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének megbízásából a napokban Szegeden tartózkodott egy közelebb létesítendő etnografiai múzeum gyűjtésének megindítása érdekében. Seemayer hosszabban tanácskozott a Somogyi könyvtár és városi múzeum vezetőivel, továbbá dr. Gaál Endre kulturális tanácsnokkal. E tárgyalásnak nagyfokú sikerrel ért véget. Seemayer Vilibald kijelentette, hogy a múzeumok főfelügyelőisége, illetve a közoktatási kormány számos vidéki múzeum fölállítását tűzte ki feladatul; de míg egyrészt a tervbe vett városok között Szeged az első, mely nagyobb államsegélyt kapott, másrészt a szegedi múzeum lesz az egyetlen, mely *speciálisan a magyar népeletről vonatkozó néprajzi emlékek összegyűjtésére van hivatva*. Ez alapon a gyűjtés első sorban Szeged közvetlen környezetére, azután a nagy magyarságra, Alföldre s végül eredményében pedig az ország egész területére ki fog terjedni. Csak abban az esetben lehet szó egy, a szegedihez hasonló múzeummól, ha a gyűjtés igen lassan haladna; *ilyenformán esetleg Debreczen lenne a másik város, hol az ország öslakóinak néprajzi kincseit felhalmozni*. Debreczen és Szeged között természetesen megállapítandó volna határvonal, mely a gyűjtések területét elválasztja. Latható ebből, hogy a kormány által Szegednek adományozott 25.000 kor. csak első részlete a szegedi múzeumnak szánt adományoknak s e gazdag istopólas fejében semmit sem kér a miniszter a várostól, csak egy alkalmas, külön erre a célra rendelt tisztviselőt, akit tudományosan kiképeztetne és a néprajzi kincsek befogadására szánt helyiséget. Erdemes lenne Debreczennel is ezzel a néprajzi múzeummal komolyabban foglalkozni. Mire Debreczen neki fohászkodik, Szegeden meg is lesz a múzeum.

— **Dóczy-majális.** Örövend az ifjuság apraja nagyja. A viruló arcú leányok és a deli, ifju leventék vágyó szívvel lesik azt a napot, midőn a Dóczy intézet majálisán ujithatják fel a régi majálisok emlékeit. A majális 26-án lesz a nagyerdői Dobosban. Már délután 3 órakor kezdetét veszi az apróbb anyalok mulatságával, akik tanítónőjük vezetésével a kisonaton kivonulnak az erdőre, ahol játszással, sétálással töltik el az időt. A nagy leányok mulatsága este kezdődik. A zenét Magyar testvérek zene kara látja el.

— **Diákok a Csokonai sírjánál.** A ref. főiskola ifjusága vasárnap délután kivonul a hatvan utcai temetőbe és ott az énekkel közreműködése mellett kisebb keretű ünnepséget rendez a Csokonai sírjánál meg is koszorúzza.

— **A nőgyelet nyári táncmulatsága.** A debreczeni jótékony nőgyelet táncmulatságát nyári mulatsága, mely e hó 27-ikén lesz a nagyerdői Dobos pavilonban, kétségkívül egyik legkedélyesebb mulatsága lesz a szép májusnak. A választmány a meghívókat már kibocsátotta és mindent elkövet, hogy a mulatság sikerét biztosítsa. Jegyek már most is kaphatók a meghívón feltüntetett üzletekben. Mint értesülünk, már is nagyon sokan megváltották jegyeiket a nemes cél iránt való tekintetből. És ez így van jól, mert a debreczeni jótékony nőgye-

let, mely évtizedeken keresztül egyedül állott a jótékony szolgálatában és vallás-különbőség nélkül segítette a szerencsétleneket, szegényeket, gondozta az árvákat és ezeket meg ezeket áldozott sokszor nagyon nagy fáradsággal összegyűjtött filléreiből az általános nyomor enyhítésére, most is ezen irányban folytatja nemes hivatását, emberbaráti munkáját. A mulatság jövedelmét az egylet a szenvedés sajnálta könyvek felszárítására fordítja és mivel az egylet meg van győződve, hogy városunk műveltségének közönsége mindig jóakaró, nemes részvétet tanúsított azok iránt, kiket levert a sors keze és földig lerokkadt lelkük irgalmat kér a társadalmától, most is bizalommal bízni, hogy a nemes célra rendezendő mulatság ikerülni fog. Szeretettel kéri az egylet, különösen a választmány tagjait arra, hogy szíveskedjenek jegyeket árusítani és minden kedves eszközt felhasználni a teljes siker biztosítására. Ez a mulatság kevésbe kerül és azt szeretné az egylet, ha egyszerű ruhákban jelennének meg a hölgyek, hogy minél kedélyesebb és háziassabb színezete legyen ezen nyári mulatságnak. A Magyar fiuk pompás zenéje mellett bizonyára jól fog mulatni a fiatalság és el lesz érve az egylet célja is: minél több jövedelem és ennek nyomon minél több könyv letörölhetőse.

— **200 koronás alapítvány.** Mint már írtuk is, tegnap hunyta le hosszas betegség után örök álmokra szeméit Sebők Mihályné szül. Dávid Juliánna. A derék polgarasszony nevét megörököltette azon kétszáz koronás alapítványban, amelyet a „Petőfi dalkör” nek juttatott.

— **Csokonai.** Holnap ismét nagy napra virradnak Debreczen lakói. A két hét előtti szép ünnepélyt egy ugyanolyan lélekemelő ünnepnappá avatja Csokonai száz éves emlékezete. A siker előjelei már mutatkoznak az üzletek kirakataiban, melyek részint tegnap készen vártak teljes ünnepi díszben a 21-ét, részint pedig üresek a mai alkalmi berendezkedésre. Mindenütt a nemzet és város színei, meg virágok képezik a hátteret, melyek között egy-egy szobrocska, festmény vagy aczélművet figyelmeztet nagy költőnkre. — A holnap megjelenő Budapesti képeslapok is Csokonai képekkel lesznek tele, — a melyekhez a fényképfelvételek Letzter József fényképszűknél lettek megrendelve. Ezek az ereklyéképek a műterem által előrusítottak ugyszintén a költő festményéről és a Ferenczy márványszobráról készült kitéző két reprodukció mint alkalmas emlék vagy kirakatokba elhelyezett dísz beszerezhetők Letzter műtermében. Ez utóbbi két kép Varga butorkereskedő kirakatában megtekinthető.

— **Nagyot akart ütni.** Nagymérgű asszony lehet *Németi Istvánné* libakerti kofa. Pénteken jó vásárt csinált és ennek öröme berúgyentett. Ilyen állapotában összeveszett a mosónéjával, akit megakart ütni, de a mosónő félreugrott és a dühös kofa oly erővel vágott a teknőhöz, hogy a balkarja eltört. A lakásán ápolják a nagymérgű kofát.

— **Gazdátlan zálogszédula.** Az első kerületi kapitányság közhírré teszi, hogy a Takaré- és Hitelintézet zálogházában elzalogosított három db. 14 gr. súlyu gyűrűről szóló zálogszédula találtatott. Igazolt tulajdonosa átveheti az első kerületi kapitányságnál.

— **Elhunyt gimnázista.** A debreczeni református főgimnáziumi VIII. osztálynak gyásza van: kedves iskolatársuk, a derék és szorgalmas Horváth Lajos 2 évi hosszas szenvedés után tegnap elhunyt. Az ifjuság koszorút helyez ravatalára s a kot szoru költségeinek fedezésére már gyűjtés is indított. Temetése ma lesz.

— **Felhívás.** Tisztelettel felhívom a mélyen tisztelt Homokkert összes birtokosságát, hogy május hó 21-én, vasárnap délután 2 órára második számú kertség házában minél nagyobb számmal megjelenni szíveskedjenek. Tárgy, a kerti közöskút javítása, a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítéséről, a tizedes váltásdíj újabb rendezéséről. Kurucz Lajos alelnök.

— **Takonykóros cigánylő.** A határban csavargó cigánykaraván elfogatásáról már hírt adtunk. Az állatorvos vizsgálat alá vette a cigányok lovait és megállapították, hogy az egyik gödhös gebe ragadós takonykórban szenved. A gebét azonnal lebunkóztatta az állatorvos, a hatóság pedig a megfertőzött területre, a merre a beteg gebét végig hurcozták, elrendelte a zárlatot.

— **Olcsó áraink feltűnést keltenek.** A nyári idényre selyem elejű férfi ingek 1.40 krtól, redős elejű 1.15 krtól, gallér 13 kr. színes és fehér kezelték 20 krtól, selyem nyakkendők 25 krtól, erős vászon lábravalók 50 krtól, harsnyák 15 krtól, zsebkendők 06 krtól, divat kezelték gombok 15 krtól, és még számtalan cikkek Fisch Testvérek üzletében főtér.

— **Eredeti Pilseni sör.** „Ős forrás” a Polgári sörfőzdéből Pilsenből. Eredeti hordókból csapoltatnak vasárnap reggeltől Márkus Jenő nagy nyári-kert éttermében.

— **Egy fiatal leány alkalmazást nyer Mentze Henrik ujdonságok áruházába.**

x **Ne tessék csodálkozni,** hogy mindenki mellőzi a kész ruhák vételét, mert ma a legelegánsabb öltönyök a legjobb angol és hazai szövetekből 15—20 frt.-ért rendelkezhetők az Angol Szabónál Kossuth-u. 8. sz. a. A dus szövetraktár megtekintése ajánlatos a nagyérdemű közönség figyelmébe. A legizlésebb kiviteltől gondoskodik Rosenberg József uriszabó. Próbarendelés által mindenki meggyőződhetik.

x **A ki szépet és jót olcsón akar vásárolni, ne mulassza el felkeresni Mentze Henrik ujdonságok áruházat. Piac- és Szentanna-u. sarkán.**

x **Törlesztéses pénzkölcsönök** jelzálogra, sőt 2 kezes mellett személyhitelre is a 30 pénzintézet közül legolcsóbb helyről gyorsan kieszközöl. Több tartozásokat földbirtokra, bérházra 3 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ %-os kamatu kölcsönre átconvertál Rácz Béla bankirodája Debreczen, Csapó-u. 12. sz. a.

TAVIRATOK.

Burián báró Kossuthnál.

Budapest, május 19. Burián báró délután 1 óra után néhány percczel távozott el Kossuth Ferencz lakásáról, akivel hosszan tanácskozott. Burián után az egyik lap tudósítóját fogadta Kossuth, de kijelentette, hogy semmit nem mondhat, csak azt, hogy a vezérő bízottságot holnap délután 5 órára ösz-

Hallotta Ön??

Megvettük a Kiss Lajos csödtömegét és az üzlethelyiségéből az egész áruraktárt elszállítottuk. Az összes rőfös- és rövidárak melyek a csödtömegben voltak, valamint napernyők, blousok, fehérneműek a vo Laszló-féle helyiségben, üzletünk közvetlen szomszédságban leltári becsértékben (tőle) kerülnek eladásra. Wallerstein Fülöp fia.

sze hivta. Arra a kérdésre, hogy mikor utazik Bécsbe, mosolyogva felelte:

— Nem tudom. Mostanában aligha utazom Bécsbe.

Az ujságíróknak az a meggyőződése, hogy Burián *jelentős engedelményeket hozott*. A vezérő bizottság tagjai közt az a nézet az uralkodó, hogy Andrassy Gyula gróf menjen Bécsbe, aki eddig megelégedésre képviselte az egyesült baloldalt, de ha csa ládi gyásza miatt erre hajlandó nem volna, akkor Kossuth Ferencz. A vezérő bizottság holnapi ülésén fognak e felett határozni. Burián ma este a nemzeti kaszinóban Kossuth Ferenczcel, gróf Zichy Aladárral és Justh Gyula házelnökkel tárgyalt. Andrassy Gyula holnap fog megérkezni. Burián szerint állítólag az uralkodó alkalmat akar adni a szövetkezett ellenzéknek az engedékenységre. (Nem rossz!)

Ujházi lovagkeresztje.

Budapest, május 19. A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy az uralkodó Ujházi Edének, a nemzeti színház kitűnő művészeinek a színművészet terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta.

Az öngyilkos ügyész.

Nagyvárad, május 19. Nagy Géza államügyész ma a hivatalos helyiségben halántékra lőtte magát. Szörnyet halt. Az öngyilkosság oka, hogy a kezére bizott hivatalos pénzekből sikasztott. Tehetséges ember volt, de a kártyaszüvedély rabja. A kávéházban, kaszinóban nap-nap után reggelig is kártyázott. A bűnügyi átalány-pénztárt kezelte, amelyben sokszor százazrek voltak. Utóbb rendetlenül teljesítette a fizetéseket, amit az ex-lex-szel indokolt. A miniszteriumban értesültek erről és leküldték a rovincsolás megejtésére Tolnay számvizsgálót. A napokban a fővárosban járt pénz után, még ma reggel is pénzügynökökkel tárgyalt, de úgy látszik sikertelenül. Erre a vaskereskedésbe ment és a legnagyobb kaliberű forgópisztolyt megvette, a hivatalába ment, szobájába zárkózott és jobb halántékába lőtt. A durranásra berohantak a szobába és a karosszékén ülve, holtan találták, a halántékából patakzott a vér. Nemsokára megérkezett Tolnay számvizsgáló. . . . Az eset a városban nagy izgalmat keltett.

Eötvös Bálint ügye.

Budapest, május 19. Eötvös Bálint volt képviselő ismeretes sikkasztási ügyében az ítéltő tábla a tárgyalást június 23-ára napolta el.

Az orosz császár Pétervárt.

Pétervár, május 19. Megerősítik a hírt, hogy a császár elbágyta Carskoje Selot és visszatért Pétervárra.

Kossuth titkára Buriánál.

Budapest, május 19. Ma délután Burián bárót sürgős üzenettel kereste fel Kossuth Ferencz titkára, Pallay Sándor. Az üzenet vétele után Burián visszavonult, majd gróf Zichy Aladárt fogadta, akivel fél óra hosszat anácskozott.

Roszesztvenszki utóda.

Pétervár, május 19. Roszesztvenszki utódja Birilov tengernagy lesz, aki már a napokban átveszi a balti hajóraj parancsnokságát.

Hadifoglyok kicserélése.

Pétervár, május 19. Oroszország és Japán közt megegyezés jött létre, hogy hadifoglyokat kölcsönösen kicseréljék.

Meghiusult bombamerénylet.

Varsó, május 19. Ma a császár születése napján tartott hálaadó istentiszteleten volt, amelyen a tábornoki kar és a hatóság is megjelent. Mikor a templomból kitódultak, a szomszéd utcában iszonyu robbanás történt. A közeli kávéház terraszán ugyanis gyanus viselkedésű fiatal ember ült, akit a detektívek meglestek és el akartak fogni. A fiatal ember futásnak eredt, az üldözők utána. Futás közben a fiatal ember megbotlott és a zsebében levő két bomba felrobbant. A bomba öt és három üldözőjét széttepte, hatan pedig halálos sérüléseket szenvedtek.

Törvénykezés.

A tolvaj nő. Tamás (Büdi) Annára rálik a tolvaj nő nevezés. Lopásokért már többször büntették. Most is két lopásért, mint összbüntetés 1 évi és 11 havi börtönt mértek a megrögzött tolvaj nőre.

A gondatlanság áldozata. A löfgyverrel való gondatlan bánás minden évben sok áldozatot pusztít a magyar földön, még sem okulnak az emberek. Idősb Fróna Sándor 36 éves, hajduböszörményi molnár-mestert is gondatlanságból okozott emberölés vétségéért ítélte a törvényszék 50 korona pénzbüntetésre. Fróna mester is műhelyében töltötten akasztotta fel a Flobert fegyvert, úgy hogy 12 éves fiacskája is hozzáférkezhetett és addig babrálta a töltött fegyvert, mignem ez elsült, halálosan megsebesítette a 12 éves Félégyházi Margitot, a ki rá 5 nap múlva meg is halt. Az ítélet jogerős.

Magánokirathamisítás és csalás. Hosszu István okirathamisításért és csalásért 6 havi és 8 napi börtönrre, azonfelül még 20 korona pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet jogerős. A Hosszu István bünei a következők: 1. A Kossuthdalkör pénztárnokától ravasz fondorlatokkal 17 koronát csalt ki; 2. A debreczeni hitelbanktól 300 koronát vett fel, úgy, hogy a váltóra két ösmerősének a nevét írta fel.

A czimborák. Csizmadia Jakab már 37 éves, Kiss Sándor még csak 23 éves, mindketten szoboszlói czimborák. Február 7-én Juhász Györgynétől 2 korona 60 fillér értékű ingóságot loptak el. E lopás miatt ítékezett felettök a törvényszék. A rovott multu Csizmadia Jakabot 6 havi fogházra ítélték. Az ítélet jogerős.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. L. Bár a legnagyobb tisztelettel viseltetünk a szabadvélemény nyilvánítás iránt; de ilyen kis lapot, midőn annyi sok mindenféle napi tudatni való összegyűl, nem szolgáltatathatunk ki meddő vitaközpontokra. A tisztelt cikkiró ur hazafias álláspontját magvas cikkéből sokkal inkább ösmerik és méltányolják e lap olvasói, hogy sem azt szükséges volna a kifogásolt könyvből tett idézetekkel támogatni. Ha mégis azonban tisztelt cikkiró, az idézetek elhagyásával, a támadásra röviden felelni akar, e sorainak készséggel nyitunk teret; de a beküldött, a meddő vitaközpontokra szolgáló, több nyomtatott hasábra terjedő cikket — bár sajnálattal — kénytelenek vagyunk félretenni.

K. M. Hajdunánás. A Francia Homestead-czimen még a 97-dik lapszámban cikkely jelent meg. Sokáig halogatta erre a válaszadást, E beküldött közleménye hírlapi közlésre egyébként sem alkalmas, bár mi élvezettel olvastuk annak néhány életrevaló megfigyelését és örvendünk, ha kint a vidéken is foglalkoznak ilyen kérdésekkel. Csak tovább ezen az uton, idővel majd olyan közleményeket is küldhet minékünk, a melyek már közölhetők is lesznek. A nép közt élvén: a nép lelkében forrongó sok eszméről hü képet vethet.

T. I. „A mi úgy fáj“ czimen írott és küldött versecskéjére nem emlékezünk. Más versei közül, egy Csokonai vers itt van nálunk; de azt nem közlhetjük. Mi verset csak ritkán és akkor is csak nagyon jó verset közlünk; azért valami különösen nem buzdítjuk, hogy verseivel keressen fel Ellenben, ha prózában lesz ügyes, okos mondanivalója és ha írása megüti a mértéket: szívesebben vesszük. És kívánjuk, hogy szerkesztői üzenetünk dacára is vigan töltse el a várva-várt arany szabadságot, a boldog, a hosszu vakációt!

Nyiltér.

A selyem divatos.

Kérjen mintát tavaszi és nyári újdonságaikból:

Megnyomott: Habatnai, Radium, Taffetas, Camélion, Rayé, Ombré, Ecoussais, Broderie, Anglaise, Mousseline 120 cmtr. széles, kor. 1.15-től méterenként ruháknak és blousoknak, feketében, fehérben és tarka színekben.

Csakis jótállás melletti solid selyemszövetet árulunk, direct magánosoknak vám és portómentesen a lakásba.

Schweizer & Co. Luzern U. 18. (Svájcz.)

2 Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállítók.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a Széchenyi utca 1. sz. alatti

bútor üzletemet

a Podmaniczky ház lebontása folytán Hal utca 4. sz. alá Simonffy Emil ur házába helyeztem át.

A n. é. közönség eddigi b. pártfogását továbbra is kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Kohn Emánuel
butor-raktára.

„Csokonai“ aczél és nikkel órák

Csakis Kurián Gyula órásnál, Debreczen Piacz-u. 42. Darabja 5. 6. 7. frt.

A le
Blous

Lez

fel

dus választ

árak

Halmá

árubázál

Uj nőir

Feldman

rőfös-

→ Simonff

Értesíti a

kényelmére kiv

nőiruk

rendezett be,

egyszerűbbtől

jutányos árakba

Feldman

Simonffy-

Ko

Gy

velőlob, ös

bármiféle b

nősen női

F

Ki

ételek és t

mélyen les

t. fürdőven

Va

irida álom

Vilá

fogva ka

merés á

vegyi ös

hogy vi

az ujjás

mentes

legített

Lus

1/2 Lit.

A legszebb Blousok, Aljak

Leány és női

felöltők

dus választékban feltűnő olcsó
árak mellett kaphatók

Halmágyi Sámuel

utóda

áruházában, DEBRECZEN.

A sokat ígérő

nagy hangu hirdetések helyett, ajánlom
b. figyelmebe 12 év óta előnyösen
ismert és szolid alapon működő üzle-
tem, hol is állandóan angol-, francia-
és hazai

divatszövetek

raktáron, szakértő munka kivitelem, elő-
nyös áraink biztosítják b. rendelőim tel-
jes megelégedését.

Magyar díszruhák a legfényesebb
kivitelben.

Készszolgálatra

Antal Vincze uri szabó
Kossuth-utca 17. (Simonffy Imre ur házában.)

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye Női divat

Külön szőnyeg osztály.

== Független ==

== Ágy- és asztalterítők ==

== Linoleum ==

óriási raktár!!

Uj nőruha varroda. Feldman Cz. és Társa

rőfös- és rövidaru üzlete

→ Simonffy-utca 1 szám. ←

Ertesíti a n. é. közönséget, hogy t. vevői
kényelmére kiváló munkásokkal ellátott

nőruha varrodát

rendezett be, hol női ruhaneműk a leg-
egyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, igen
jutányos árakban, rövid idő alatt készíttetnek.

Tisztelettel

Feldman Cz. és Társa

Simonffy-utca 1. (Városi bérház.)

Disznóbőr nyergek

és teljes lovaglő
felszerelések.

Tennis

raekettek,

labdák, hálók.

fényképező gépek

és kellékek gyári

áron

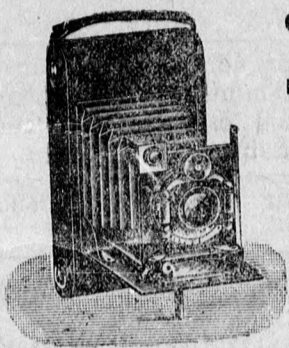
Mindennemű

utazó kofferek és kosarak

nagy választékban jutányos áron
kaphatók

BORSOS KATÁNÁL

DEBRECZEN, Városház

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő- és fényező

DEBRECZEN, Simonffy-u. 25. sz.

Felvállal uj épületek, lépcső-
házak és díszletek festését.
Izléses cégfeliratokat és min-
denféle fa- és vasbator fénye-
zéseket a legdívatosabb ki-
vitelben

és legjutányosabb árban.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt április hó 30-án.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csont-
velőlob, összehúzóerővel izület stb. mindennemű köszvényes, csúszos bántalmakat,
bármiféle bőrbajokat továbbá sápkór, máj lép, vese és belső daganatokat, külö-
nösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatásu:

Fürdő orvos: Dr. Móricz Ernő pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, jó vendéglő (kitűnő
ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletem alatt állanak) és a mi fő,
melyen lezártított árak mellett rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a
t. fürdővendégek.

Vasúti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táv-
írda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

FRANK ZSIGMOND

a Konyári Sóstó fürdő kezelője.

Megérkeztek

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,

Gyapju és borduros Delaineek

50 krtól feljebb.

Blouse selymek

Divatos ruhadíszek

Csipkék, szallagok és belésárak

Szabó Lajos fiai cégénél

DEBRECZEN, Rózsater.

Világszerte híres Borszéki gyógy-borviz.

A ki súlyt helyez arra, hogy egészséges maradjon, az igyék borszéki gyógy-borvizet. Ez a víz nagy szénsavtartalmánál
fogva kedvezően befolyásolja az étvágyat és emésztést. Mint borviz, hűsítő és üdítő ital a legelső minden vizek között.

A borszéki vizek az egész continensen és a legmagasabb körökben is el vannak terjedve, melyről számtalan elis-
merés áll rendelkezésre, többi között ő csász. és kir. Felső udvari gyógyszer-tára is így nyilatkozik: „Vizek egy ritka jó
vegyi összetételű természeti termék és az organismusra a legkitűnőbb hygienicus hatással bír. Igen fogunk azon iparkodni,
hogy vizeknek minél nagyobb elterjedést szerezzünk.”

BORSZÉK GYÓGYFÜRDŐ.

A ki súlyt helyez arra, hogy egészsége, ifjai frissége megmaradjon, visszatérjen, az jöjjön Borszékre, az egészségnek
az ujjászületésnek a forrásaihoz.

Gyógyító tényezők Borszéken: Magas fekvés (900 méter magasan fekszik, fenyő-öserdőben.) Tiszta, portól
mentes levegő. Szénsavban gazdag vasas ivóforrások. Szénsavval telített hideg lobogó-fürdők. Kitűnő vasas láptüdő. Me-
legített szénsavas kádfürdők. Hideg vízzel gyógyító intézet, Masszázs. Villamosítás. Tej- és savókúra. Terapokúra.

Prospektusokkal, fölvilágosításokkal kívánatról szívesen szolgál a fürdőigazgatóság Borszék (Csikmegye.)

A Borszéki gyógy-borviz kizárólagos főraktárosai Debreczen és Hajdumegyére:

Lusztig és Bán urak Debreczen, Simonffy-u. 2. sz.

A honnan vizünk következő árakban lesz árusítva: 1 palack 2 Lit. borviz 48 fil., 1'4 Lit. 38 fil., 1 Lit. 34 fil. és
1/2 Lit. á. 26 fillér. Az üres üvegek: 2 literes 8 fil., 1'4 lit. 6 fil., 1 lit. 6 fil. és 1/2 literes á. 4 fil. lesz visszavéve.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozódná tessék válaszbélyeget esatolni.**

Legszebb fiu- és leány ruhák a Párizsi Divat Áruházban kaphatók.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budei czukrászda, Jósza és Jóna drogueriájában.

Új részletüzlet Csapó-u. 22. megnyit és ajánl vászon, kanavász, kész férfi ruha, szövet és mosó árukat stb. nagy választékban a legolcsóbb árak mellett.

Vasesztergályozást, vasgyalulást, gépjavitást a legolcsóbban vállal Preisler Mór gépműhelye Debreczen, Deák-Ferencz utca 22.

A Cseléd Ujság Budapesten jelenik meg nő- és férfi cselédek érdeklő változatos tartalommal, minden vasárnap. Az összes helyváltozások, megüresedett szolgálati állásokat tartalmazza. Előfizetési ára 3 hónapra egy korona. Előfizetések a Cseléd Ujság kiadóhivatala Budapest, Dohány u. 28. intézendők.

Budapesten nagy jövőjü üzleti vállalathoz ötezer koronával társat keresek. Becsületes, szolid vállalat mely buzgó munkával nagy jövedelmet biztosít. Czfm a kiadóban.

Kézimunkák, hozzávaló kellékek, előnyomda, harisnyák, kezyük nagy választékban. Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Divatós női- és leány kalapok 3 koronától feljebb kaphatók a Párizsi Divat Áruházban.

Egy kitünően felszerelt előnyomda minden hozzávalóval együtt igen olcsón eladó. Miklós utca 22. az üzletben.

Pénzkölcsön azonnal 4, 5, 6 százalékra mindenkinek, minden összegben adóslevelekre, váltókra, kötvényekre, életbiztosításokra, zálogtárgyakra, részlet visszafizetésre is. **G. Löllhöffel, Berlin W. 35.** Visszbélyeg.

Fajtiszta Fox-Terrier ebek (Sima szőrűek) patkány és róka irtásra kitünőek. Kaphatók és előjegyzéseket elfogad „Hortobágy” kennel Debreczen, II. j. Homokkert 180 sz.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is Kurián Gyula órásnál Debreczen, Piacz-u. 42.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Mester utca elején, a Bundi-utca sarkán 4. szám alatt egy egészen ujonnan épült lakosztály, mely áll 4 szoba, egy előszoba, egy konyha, kézi kamara, setéi pinczével és hozzávalókkal augusztus 1-sőtől kiadó.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Comp-féle, Stiria egyedül csakis Keszler A.-nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Nem gyári, hanem saját készítményű cipők legolcsóbban beszerezhetők Krausz Mór cipésznél Piacz-u. 34. sz. Közvetlen a főposta mellett.

Egy udvari lakás műhelyekkel, üveggel fedett színnel és mellékhelyiségekkel aug. 1-re kiadó. Széchenyi-utca 27. (Bejárat a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcai lakásban.

Diszes gyermek kocsis, aczélkerekű jutányos áron eladó. Megtekinthető a déli órákban. Ugyanott egy fiókos cselédágy is eladó. Czím a kiadóhivatalban.

Felvágatlan ujságpapír kapható a kiadóhivatalban.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a **Széchenyi-utca 1. sz. alatt 35 év óta fennálló**

kés-, és műszer műves

üzletemet a Podmaniczky ház lebontása folytán **Hal utca 4 sz. alá** Simonffy Emil ur házába helyeztem át, hol minden e szakmákba vágó munkák, javítások, köszörülések a legjutányosabban és szakszerű kivitelben eszközöltetnek.

Miután ideiglenes helyiségem nagyon kicsiny, **kés, olló, borotva stb. árucikkeimet bámulatos olcsón árusítom.**

Amidőn a n. é. közönségnek szives eddigi pártfogásáért hálás köszönetet mondok, egyben kérem, kegyeskedjék továbbra is becses támogatásában részesíteni.

Kiváló tisztelettel

KUN JÓZSEF késműves.

Szabadalmazott önműködő permetező-készülékek

„Syphonia” szőlőtelepek

és komlóültetvények befecskendezéséhez a gyümölcsfákat károsító rovarok

a szegecs és tormáncs kiirtására,

valamint a levéltetvek elleni védekezésre stb.

10 vagy 15 liter töltésű

Önműködő, hordozható permetezők

rézüsttel is,

petroleum-vegyítő-készülékkel, vagy anélkül; kocsira szerelt, önműködő permetezők gyártatnak és szállítatnak különlegesség gyanánt

MAYFARTH PH. és Ta.

mezőgazdasági gépgyárak, borsajtók és gyümölcs-értékesítő-gépek különlegességi gyárai által **BÉCS, II. Taborstrasse 71. sz.**

Kimerítő árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

Az „Alföldi első kötő-szövő és harisnyagyár részvénytársaság” alakulási tervezete.

A sokat hangoztatott magyar ipar egyik jól jövedelmező és igazi közszükségletet képező ágát óhajtjuk meghonosítani, midőn a kereskedői, ipari és vállalkozói osztályt a Debreczenben felállítandó **kötő-szövő és harisnyagyár** megalapítására hívjuk fel.

Cseh és Szászország népességének jó része ez iparágból él, ahol a munkások ezrei, apraja, nagyja könnyen, minden egészségrontás és megerőltetés nélkül, tisztességesen megkeresik kenyerüket, a vállalat tulajdonosai pedig egyetlen üzletág terén el nem ért haszonhoz jutnak. Ez országokban egész családok e munkából élnek, mert a legkisebb munkaképes gyermek alkalmazást kaphat, s a vállalat dus jövedelmezése épen az olcsó munkabérben találja magyarázatát.

A kellő siker biztosítása, másrészt minél szélesebb körű érdeklődés keltése és különböző szakkörök bevonására legalkalmasabb a részvénytársasági forma.

A megalakítandó részvénytársaság címe lenne **„Alföldi első kötő-szövő és harisnyagyár részvénytársaság”.**

Célja és tartalma: A magyar ipar e téren leendő meghonosítása, s a tagok részvényeinek tisztességes jövedelmeztetése.

Székhelye: **Debreczen.**

Fennállási ideje: határozatlan idő.

Az **alaptőke 500 (ötszáz) darab 200 (kettőszáz) korona névértékű egész részvényből befolyó 100.000 (Egyszázezer) koronából áll.**

A részvények bemutatóra fognak szólni.

E részvények aláírási határideje 1905. július 20.

A részvények aláírása alkalmából minden egyes 200 korona névértékű részvény 10%-a befizetendő. Ugy a részvények jegyzése mint az arra teljesítendő fizetések a Debreczeni Első Takarékpénztárnál és az Alföldi Takarékpénztárnál e célra nyitott folyószámlára történnek.

Miután az 500 drb részvényből már mintegy 300 darab jegyezve van, felkéretnek az érdeklődők, hogy a hátralévő jegyzéseket mielőbb foganatosítani sziveskedjenek.

Debreczen, 1905. május hó.

Az alapítók megbízásából:

Dr. Ábrahám Dezső.